

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

De foro competenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

3.
Vbi conte-
statio non
requiritur
aliaque.

tina sapè de verb. signif. vt Index litis, inquit, contestationem non postulet, amputet dilationum materiam, litem, quantum poterit, faciat breuiorem, exceptiones, appellationes dilatorias, & frustratorias repellendo, sententiam quoque proferat, etiam, si ei videbitur, conclusione non facta. Summarius autem processus in summariis causis adeo est fauorabilis, vt quamuis cõmunis in illis ordo seruatus non irriter actus; d. clem. s. pè: tamen, qui in omnibus causis iurauit seruare ordinem iudiciorum, in illis non seruare debeat, quia ille est summariarum causarum ordo, non seruare ordinem iudicarium. ita decidit Innoc. 1. 1. l. in c. ad nostram. 2. 1. de iur. iurand. in eoque maximè propterea obtinere debet e. pastoralis X. de except. vt omnes exceptiones simul proponantur, non illæ tamen, quæ impediunt litis ingressum cum aliis combinandæ sunt; sed seorsum c. 1. de lit. contest. in 6. nec tantum ante litem contestatam; l. nemo C. de iuri. dict. sed huiusmodi fori præscriptiones in principio litis esse opponendas legum decreuit auctoritas. l. vlt. C. de except. atque ante omnes alias petitiones, aut exceptiones. vt si quis aliis vltus defensionibus hæc omisit, reuerti postea ad hanc non possit. l. sed etsi suscepit. D. de iudic. adeo quidem vt dubitatum fuerit an eo solo, quod quis libelli copiam petiisset, censeretur declinatoria excidisse, & in iudicem consensisse. l. non videtur. D. de iudic.

4.
Omnes ex-
ceptiones
proponen-
dæ.

5.
Non tamen
litis ingres-
sum impe-
dientes.

6.
Et maximè
reculatio.

7.
In censuris
tamen non
poterit om-
mitti iuris
ordo.

Nihilominus in censuris infligendis non obtinet Ordinis iudicarij neglectus. c. 1. X. de excess. prelat. in verb. nec aliquem excommunicare sine ordine iudicario presumatis: quæ autem de excommunicatio- ne canones statuunt, v. g. c. 3. s. 25. Conc. Trid. intelliguntur etiam esse statuta in interdico. c. 1. de excom. mun. in 6. vbi & immaturitas censuras infligentium poenis subiicitur. ac denique, quo securior sit progressus, prælati antequam ad in-

terdictum proficiat, adhibere consilium sui Capituli debet. c. 2. X. de his que sunt à maior. part. Cap. quod hic esse adhibendum non apparet. siquidem excommunicatio gladius sobriè & magna circumspectione exercendus est. d. c. 3. aut si illud, in vfu non esse dicitur, saltem præuia sit talis consultatio, qualem consuetudo in rebus omnino grauius adhibet, nam veteres canones ad damnationem vel solius presbyteri synodum exigebant. c. sexta ait. 1. 5. q. 7. in excommunicatio- ne ferenda præsentiam duodecim sacerdotum. c. debent. 1. 1. q. 3. sub pena nullitatis. c. Episcop. 1. 5. q. 7.

De foro competenti.

RESPONSVM II.

Fori privilegium laicis concessum communicatur clericis.

Clericos in fauorabilibus, & priuilegiis haberi pro ciuibus & incolis ab omnibus receptum, vnde est c. constitutum. X. de in iur. res. in 2. dilecti. X. de for. comp. Maribus de iur. dict. p. 4. c. 1. n. 27. & quos cuius & nominatim Marc. decis. delph. 456. quæ immunes sunt ab oneribus, & quoad actiones onerosas ad corpus curiæ dicuntur non spectare. l. vlt. C. de Episc. & cler. huiusmodi tamen priuilegium in fauorè illorum inductum, non potest in illorum aditum retorqueri, quominus quædeant priuilegio incolis concedo. V. G. non potest Brabantia extra Brabantiam ciuili vel criminali ex causa in iudicium aut carcerem trahi; non poterit ergo etiam clericus in Brabantia degens. & huius rei plura & præclara sunt exempla pariformiter cum concessum sit tum ciuibus tum incolis Antuerpiensibus, ne extra ciuitatem, seu marchionatum trahantur, idem pri-

privilegium & clericis ibi degentibus competet. Originem autem videtur privilegium habuisse inde quod marchionatus S. Imperij tam sit supremi iuris provincia, quam ipsa Brabantia: & quamvis sit iuncta nunc Brabantia, id tamen sit factum sine præiudicio iuris sui, aut privilegiorum. *ut diximus in Consulti. canon. de constit. c. 1.* porro iam pridem desierunt in usu esse remissiones reorum, iure Romano admittæ cum terminus idem erat vrbis & orbis; & sub eodem supremo capite omnes censerentur, neque privilegio isti in præiudicium commune incolarum priuatus iuri suo renuntiare potest. *l. si conuenierit. D. De Iurisd. omn. iud. nec in gratiam alicuius iudicis dioecesanus clericum extrahi permittere. dum versatur ciuitatis. & totius ordinis clericali præiudicium, & consequentia & hoc maxime casu dicendum est debere locum esse d. leg. si conuenierit.*

Decisum etiam est in *Concil. Trid. s. 24 c. 20.* vt nulli qualicumque facultatum vigore in prima instantia vllis causis Ecclesiasticis se possint immiscere, & citati à *Barbosi. in Collect. DD. ad Concil. Trid. d. c. 20. n. 2.* afferunt non licere partibus sua conuentione publico isti iuri derogare, & in prima instantia alieno iudici se subiicere. quia & ipsi ordinarij causas in prima instantia cognoscere debent, neque possunt alijs extra terminos suos committere, aut partes inuitas dimittere, multo minus ipsi iuxta *d. c. 20.* iustitiæ ministerium denegare.

Et clericus non tantum in iudicem sæcularem, sed nequidem in alium Ecclesiasticum sine proprij Episcopi licentia consentire potest. canones id prohibentes abundè citantur in *Glossa in verb. pacto priuat. ad c. si dilig. X. de for. comp.*

Possunt quidem privilegiati & exempti ratione contractus, delicti seu rei sitæ coram non suo iudice conueniri. *c. volentes. de priuil. in 6.*

& in *d. cap. dilecti. X. de for. compet.* dicitur Anglos non obstante privilegio Apostolico cum certo loco respondere, vel soluere aduersariis promiserunt, illic & vbi domiciliū habent valere conueniri. & *Gloss. 2. in l. 1. D. si quis in ius voc. non ter.* quia ibi contraxisse intelliguntur. *l. contraxisse. D. de act. & obl.* sed quod attinet ad d. c. volentes aliaque iura, quæ quem subiiciunt iudici contractus, delicti, seu quasi, intelligenda sunt sub clausula quam habet *lex hares absens in princ. D. de iudicis* siquidem ibi inueniantur: & difertè statuit *c. Romana §. contrahentes de for. compet. in 6. c. postulasti X. eod. authentica quia in provincia. C. vbi de crimine agit.* vnde quod statuitur de iis qui re ipsa contraxerunt, est intelligendum de iis, qui eo loco soluere promiserunt, ibidemque tantum contraxisse videntur: quare dum ibi non reperiuntur, conueniri ibi non possunt, *nec ordinarij domiciliorum prætextu privilegiatos remittendi eos illic,* inquit *c. volentes, vel ipsi vt illic respondeant intungendi habent aliquam potestatem.* sed dumtaxat facultatem faciendi missionem in bona, quæ in suo territorio inueniunt. *d. §. contrahentes.* vt & Episcopiprehendendi prouentus beneficij in sua dioecesi sibi, dum de contractu aut delicto non hic, sed iudex contractus, aut delicti cognoscere potest, si ibi inueniantur, nec in loco beneficij domicilium habeat. *d. c. postulasti.* vt hic captiuus extra locum capturæ domicilium non habet, nec in beneficio residentiam.

Sola ergo conuentio, qua alijs iudicibus se subiicit, quærí potest, an iuxta *cap. dilecti* deroget privilegio Brabantia, & Marchionatus? & quidem *d. c. dilecti* loquitur non de citatione iudicis ordinarij, vt quem extra dioecesim suam agentem ad suum tribunal verbaliter aut realiter citare possit: cum extra territorium ius dicenti impune non pareatur: sed in delegato A.

postolico: nondū edito canone 20. f. 24. *Trid.* vt in prima instantia coram ordinario omnes causæ agitari debeant. & in casu d. c. dilecti præsupponit inueniri citandum in loco conuentionis, & adesse iuris communis clausulam, si ibidem inueniatur: priuilegium autem bullæ Brabantinæ aureæ, ne quidem si alibi inueniatur, permittit ibidem costueneri, detineri, aut arrestari: & priuilegium marchionatus seu immemorialis obseruantia pariformiter generalius extractionem ad aliud tribunal prohibet fieri, quale non exhibebatur in d. c. dilecti. simplex illius concessio præsumebatur admittere clausulas iuris, si in loco contractus inueniretur, & similes, quæ adaptari non possunt huic negotio.

7.
An Inter-
nuncios hic
authoritas
ex conuen-
tione seu
alias itabili
ni possit?

Sed neque conuentionalis renuntiatio capacem facit Internuntium ad cognoscendum, vel delegandum, obstante d. c. 20. f. 24. *Trid.*, quod nuncios, & alios quacumque facultate munitos excludit à prima instantia, & contravenientes ad damni satisfactionem obligat, præter actorum nullitatem.

Præterquam quod edito 20. *may* 1497. quod referitur in volum. 1. edit. l. 1. rub. 8. nemo se possit obligare in forma, seu sub pœnis Camera: & notarij vetantur sub pœna inobedienciæ scribere huiusmodi contractus, quibus subditi à suo iudice abstrahantur in prima instantia, adeoque nec contractus, vt subiiciantur Nunciis, eorumque subdelegatis.

Atque absurda est combinatio, cum iurisdictione conuentionali, assumpta prætensè authoritas ex qualitate Internuntij ad suppleendum defectum iudicis delegati, quod is non secundum formam rescripti, cuius fines diligenter sint seruandi, processerit: quia etiam prærequiritis omnibus suppositis, & nominatim, vt constet de negligentia, vocatis vocandis, sup-

plere tantum possit id, in quo negligentia est facta, non extendere supplementum ad alia, non imple causam principalem auocare, cognoscere, aut delegare. *tot. in. de supplenda neglig. pralat.*

Quin & negligentia hic non reperitur. quippe clausula, *manente ratore in eodē carcere* supponit in eodem existere: nullus Calepinus sub significatione verbi, *manentis*, ex conuentione dimissum capit. cuit redintegrandum.

Ratio autem clausulæ sumenda est ex iure, & sanctione Clementis VIII. 16. Octob. 1600. quæ causas criminales, appellatione pendente, tractari iubet *articulo 11. appellante manente in eodem, quo reperitur, carcere, donec iudex ad quem visis actis, & causa cognita, aliter dixerit*: sed hic appellans nec reperiebatur in carcere, neque causa cognita est, vocatis partibus, & per conuentionalem abolitionem, & dimissionem facta erat quantenus ciuilibus, respectu intimati, qui cum appellante conuenerat super eius dimissione, si modo abstineret à defensione aliorum contra intimatum litigantium: quibus ingris vocabulis decoloratur, & rebus sic stantibus, accipienda clausula erat: nam mutatio de nouo emergens nouo indiget auxilio: & criminalis appellantis non eadem causa est, & illius, qui ob præstitum miserabilibus auxilium, reperitur ad carcerem, alioquin quoad omne crimen negandi patrocinij promisso dealbatus.

Sed neque Internuntius facultatem habet intromittendi in causas, quæ alteri specialiter sunt delegatæ, nisi confirmando, non delegando. *c. si iudicisti. de off. legat. delegatus etiam quofcumque hinc resistentes per censuras potest coercere, seu iurisdictionem suam defendere. c. 7. de off. delegat.*

Verum quidem est quod Nuntij Belgici facultatē aliās habuerint cognoscendi appellationes à dele-

gatis Apostolicis: sed hæc facultas an Internuncio etiam sit data non docetur: quin & alioquin si competeret in strictis terminis accipienda est, vt non derogat iuri plus quam expressum sit: & sic citra appellationem intromittere se non possit: appellationes etiam recipi, aut delegationes fieri non possint illæ, quas prohibet Trid. d. c. 20. vel regula 37. Cancellariæ.

Vt vt sit, non debuit delegatus parte non petente appellan-tem, ante ex conuentione dimissum, iubere ad carcerem redire: quia Iudex ius, non facta supplet. *10. tit. C. vi qua de sunt aduocat.* si autem requisitus Iudex ab intimato, declarasset sub verbo *remanente* non significari dimissi nouam incarcerationem; nec appellantis sic dimissi parem esse causam; in remanente considerari causam ne quid appellatione pendente nouetur; per dimissi ex conuentione redintegrationem imò nouari, & sic mittendū non esse in carcerem; tunc colorem saltem appellans habuisset quereli de formula rescripti non seruata: non verò quod illa clausulam conuentionalis dimissionis iudex ante non suppleuerit, & nemine petente dimissum redire non iusserit, poterat etiam dubitare an intimatus ad iustas pauperis captiui expensas teneri vellet, aut quid aliud subnatum esset.

De feriis.

RESPONSVM I.

Quæ Festa hodie obligent ex præcepto? & quid circa illa, aliaque obseruandum?

Frequenti Episcoporum interpellatione, quæ festa ex præcepto sint seruanda, sciscitantium, & clamore pauperum de numero querentium, excitatus Urbanus

VIII. volens certum deinceps firmare præceptum, *14. Feb. 1642.* decreuit, & declarauit descriptos diplomate suo dies dumtaxat ex præcepto colendos esse; quos *nempè vel ab initio veneranda sacrarum antiquitas, vel vniuersalis Ecclesia probauit consuetudo, vel omnium gentium vnanimis pietas veneratur.* scilicet dominicos dies totius anni: iuxta c. 1. de consec. dist. 3. c. 1. X. de fer. festos autem 1. Natalis Domini, Circumcisionis, Epiphaniæ, Resurrectionis, cum duabus sequentibus feriis, Ascensionis, Pentecostes, cum duabus seqq. feriis, S. Trinitatis, S. Corporis Christi, & Inuentionis Sanctæ Crucis, *iuxta d. c. 1. dist. 3. de consecrat. c. fin. X. de fer.*

Vbi est notandum; festum S. Trinitatis non ab omni antiquitate obtinuisse speciale m diem, cum quotidie ad illius laudem Ecclesia cantet *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*: vt rationem assignat Alexander III. *in c. 2. X. de fer. Crucis* etiam inuenta festum præcepit Eusebius. *c. crucis. dist. 3. de consecrat.* Sanctissimi Corporis Domini demum Clemens V. *c. si dominum. de reliq. & ven. sanct. in clem.* quod Indulgentiis auxit Mart. V. *Bull. incip. ineffab. Eugen. IV. Bul. inc. excellent.*

2. Deiparæ Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, & Natiuitatis festiuitates. Annunciationem omittit d. c. 1. dist. 3. de consecrat. festiuitates ait d. c. 1. Virginis gloriosæ. Visitationis festum præcepit celebrari Bonif. IX. Bull. 1. Conceptionis ab Ecclesia toto orbe colebatur iam pridem.

3. Dedicacionis sancti Michaëlis, Natalis S. Joannis Baptistæ, SS. Petri & Pauli, reliquorumque duodecim Apostolorum, S. Stephani protomartyris SS. Innocentium, S. Laurentij (quæ omnia dictis etiam locis referuntur) S. Siluestri quod itidem.

4. S. Iosephi, & S. Annæ: Deiparæ respectiue sponsi, & genitricis, sed horum in d. locis non est mentio;

10. Cum appellatione non sit delegata.

11. Non potest iudex facta supplet, & que nec clausulam nomine petentis.

2. Festa Domini præcepta quæ?

3. Quæ Virginis?

4. Quæ Sanctorum?